

om priser, markedsdelinger og udveksling af patenter. Disse aftalebånd lod sig ikke straks afbryde ved krigens indtræden, og man har set uhyrlige eksempler på udveksling af produktionshemmeligheder mellem de tre landes industrier under den første del af krigen. Men formåede krigen ikke helt at ophæve denne sammenknytning, så gav fredens komme signalet til genoptagelse og videreudbygning af samarbejdet mellem de tre landes industrier. Disse stærke interesser i kartellernes bevaring i Tyskland sekunderet af det almindeligt godtagne genopbygningssynspunkt har umuliggjort Potzdam-programets virkeliggørelse.

Flemming J. Jensen.

Undervisningen i erhvervsøkonomi ved handelshøjskolerne i Norden.

I dagene 25.—30. september 1950 afholdtes på Ingarö ved Stockholm en *Nordisk Företagsekonomisk Konferens*, hvori deltog 34 lærere i erhvervsøkonomi (driftsøkonomi, bedriftsøkonomi, företagsøkonomi) ved handelshøjskolerne i Danmark, Finland, Norge og Sverige. Konferencens hovedformål var at udveksle erfaringer vedrørende undervisningens og forskningens indretning, og for at skaffe et overblik over studiernes indhold og tilrettelæggelse ved de forskellige skoler, var der forud for konferencen af professor Folke Kristensson, Stockholm, udarbejdet detaillerede oversigter over samtlige syv nordiske handelshøjskolars undervisning, dens indhold, omfang og form, tilligemed adgangs- og eksamensbestemmelser m. m. Materialet dertil havde professor Kristensson indsamlet ved rejser rundt til de forskellige handelshøjskoler.

Der skal her vises en sammentrængt oversigt over undervisningen ved de 7 handelshøjskoler: (1) Handelshøjskolen i København, (2) Norges Handelshøyskole i Bergen, (3) Handelshögskolan i Stockholm, (4) Handelshögskolan i Göteborg, (5) Kauppakorkeakoulu (den finske handelshøjskole) i Helsingfors, (6) Svenska Handelshögskolan i Helsingfors og (7) Handelshögskolan vid Åbo Akademi. Oversigten omfatter kun erhvervsøkonomien (dog er visse nært tilgrænsende fag (regning, matematik, statistik) medtaget), og den angår kun det studium, der i København benævnes Det erhvervsøkonomiske Grundstudium. Dette er forøvrigt det eneste studium, man har ved de fleste af de andre nordiske handelshøjskoler. Noget i lighed med specialstudierne ved Handelshøjskolen i København kendes ikke de andre steder.

om priser, markedsdelinger og udveksling af patenter. Disse aftalebånd lod sig ikke straks afbryde ved krigens indtræden, og man har set uhyrlige eksempler på udveksling af produktionshemmeligheder mellem de tre landes industrier under den første del af krigen. Men formåede krigen ikke helt at ophæve denne sammenknytning, så gav fredens komme signalet til genoptagelse og videreudbygning af samarbejdet mellem de tre landes industrier. Disse stærke interesser i kartellernes bevaring i Tyskland sekunderet af det almindeligt godtagne genopbygningssynspunkt har umuliggjort Potzdam-programets virkeliggørelse.

Flemming J. Jensen.

Undervisningen i erhvervsøkonomi ved handelshøjskolerne i Norden.

I dagene 25.—30. september 1950 afholdtes på Ingarö ved Stockholm en *Nordisk Företagsekonomisk Konferens*, hvori deltog 34 lærere i erhvervsøkonomi (driftsøkonomi, bedriftsøkonomi, företagsøkonomi) ved handelshøjskolerne i Danmark, Finland, Norge og Sverige. Konferencens hovedformål var at udveksle erfaringer vedrørende undervisningens og forskningens indretning, og for at skaffe et overblik over studiernes indhold og tilrettelæggelse ved de forskellige skoler, var der forud for konferencen af professor Folke Kristensson, Stockholm, udarbejdet detaillerede oversigter over samtlige syv nordiske handelshøjskolars undervisning, dens indhold, omfang og form, tilligemed adgangs- og eksamensbestemmelser m. m. Materialet dertil havde professor Kristensson indsamlet ved rejser rundt til de forskellige handelshøjskoler.

Der skal her vises en sammentrængt oversigt over undervisningen ved de 7 handelshøjskoler: (1) Handelshøjskolen i København, (2) Norges Handelshøyskole i Bergen, (3) Handelshögskolan i Stockholm, (4) Handelshögskolan i Göteborg, (5) Kauppakorkeakoulu (den finske handelshøjskole) i Helsingfors, (6) Svenska Handelshögskolan i Helsingfors og (7) Handelshögskolan vid Åbo Akademi. Oversigten omfatter kun erhvervsøkonomien (dog er visse nært tilgrænsende fag (regning, matematik, statistik) medtaget), og den angår kun det studium, der i København benævnes Det erhvervsøkonomiske Grundstudium. Dette er forøvrigt det eneste studium, man har ved de fleste af de andre nordiske handelshøjskoler. Noget i lighed med specialstudierne ved Handelshøjskolen i København kendes ikke de andre steder.

Oversigten kan selvsagt kun gøre krav på tilnærmet nøjagtighed. En sammenligning af forskellige »fag« ved de forskellige handels-højskoler volder vanskelighed, fordi fagene sjældent dækker hverandre; denne vanskelighed er såvidt gør ligt overvundet ved, at hver forelæsningsrække, hvert kursus o. s. v. (altså hvert »fag« i læseplanen) nøje er analyseret, og de enkelte bestanddele henført til ensartede emnegrupper (iflg. skema 1). Det må iøvrigt bemærkes, at de modtagne oplysninger ikke er lige fuldstændige for alle skoler, således at der er visse huller i oversigten for nogle af dem.

Nedenstående skema 1 giver en specifikation af undervisnings-emnerne indenfor erhvervsøkonomien. De anførte numre benyttes i hovedoversigten (skema 3), som derved bliver lettere overskuelig.

Skema 2 er en kode for undervisningsformer, og de deri angivne bogstavsymboler benyttes ligeledes i hovedoversigten for nemheds skyld.

Skema 1. Specifikation af undervisningsemnerne.

1. *Handelstekniske og indledende driftsøkonomiske emner.*
 - 131 Handelsregning, finansmatematik (procent-, rente- og kædere-gning, enklere problemer fra varekalkulation m. m., jfr. 331).
 - 141 Institutionslære (handelslære, varehandelens organisation, han-delstekniske termer, transport-, told-, forsikrings-, post-, bank-væsen m. m.).
 - 151 Indledende oversigt over driftsøkonomien (f. eks. på grundlag af de almene dele af Sveistrups bog).
2. *»Centrale« driftsøkonomiske emner (funktionel inddeling).*
 - 221 Bogføring i handelsvirksomheder o. l.
 - 222 do. i industrivirksomheder med een fabrikationskonto.
 - 223 do. i industrivirksomheder med omkostningssteder og -bærere.
 - 224 Bogføring, kontoplaner.
 - 225 Bogføringens organisation (bøgernes indretning, gennemskriv-nings- og maskinbogføring).
 - 226 Regnskabsmæssig organisation iøvrigt (udover det, der hører un-der 225; arbejdssedler og materialerekvisitioner, intern rappor-tering).
 - 231 Statuslære (vurderingslære; årsregnskabets formelle opstilling).
 - 232 Regnskabsanalyse (analyse af status og driftsregnskab).
 - 241 Passiv finansiering (kapitalfremskaffelse).

- 242 Aktiv finansiering (kapitalanbringelse incl. handel med værdipapirer udover det, der behandles under 141, men excl. finansmatematik).
- 251 Revision.
- 261 Kalkulation (jfr. 321).
- 262 Budgettering.
- 271 Organisationsprincipperne.
- 272 Administration (incl. public relations).
- 273 Personaleorganisation og arbejdsmarkeds-problemer.
- 274 Driftsorganisation (incl. indkøbs- og lagerorganisation).
- 275 Kontororganisation.
- 281 Almen afsætningsøkonomi (varedistributionens principper).
- 282 Salgsorganisation (virksomhedens salgsorganisation).
- 283 Markedsanalyse.
- 284 Salgsteknik (salgets teknik).
- 285 Reklame.
- 286 Varehandelens risici.
- 287 Efterspørgselsteori.

- 3. *Emner, som også berører (el. hovedsagelig henhører under) andre discipliner end driftsøkonomien.*
- 311—314 Forskellige lovregler.
- 321 Omkostnings- og pristeori, produktionsteori (jfr. 261).
- 331 Matematik udover hvad der behandles under 131.
- 341 Statistik.
- 351 Psykologi.
- 361 Deskriptiv oversigt over hjemlandets erhvervsliv.
- 371 Beliggenhedslære.

- 4. *Studiekredse (seminarer).*

Skema 2. Kode til undervisningsform.

- A — Forelæsninger hovedsagelig uden tilknytning til kompendium.
- B — Forelæsninger hovedsagelig med tilknytning til kompendium.
- C — Forelæsninger forbundet med diskussion, der optager mere end $\frac{1}{3}$ af tiden.
- D — Forelæsninger af udenforstående specialister fra erhvervslivet.
- E — Diskussion af (evt. øvelser i) cases, som ikke er meddelt på forhånd.

- F — Diskussion af (evt. øvelser i) cases, som i forvejen er meddelt mundtligt.
 G — Diskussion af (evt. øvelser i) cases, som i forvejen er meddelt skriftligt.
 H — Eksaminatorier, herunder diskussion af tidligere eksamensspørgsmål.
 I — Diskussion efter forberedt mundtligt foredrag af en elev.
 J — Hjemmeopgaver, som rettes af læreren.
 K — Gruppearbejde.
 L — Studiebesøg forberedt ved udarbejdelse af skriftlig redegørelse.
 M — Studiebesøg, ikke forberedt.
 N — Demonstrationer (f. eks. af kontormaskiner).
 O — Studiekredse med skriftligt indlæg og opponent(er).

I hovedoversigten — skema 3 — som følger nedenfor, angives for hvert hovedemne, (1) hvilke delemner der indgår deri (anført i tal-kode i h. t. skema 1), (2) hvilken undervisningsform der benyttes (anført i bogstavkode i h. t. skema 2), (3) det antal undervisnings-timer indenfor emnet, hver elev normalt deltager i, (4) det sædvanlige antal elever i hver undervisningsgruppe, (5) hvilket semester (studie-halvår) i studiet, den pågældende undervisning falder i, (6) hvor mange sider statarisk læsestof der hører til emnet, samt hvor meget heraf der er på andre nordiske sprog end hjemlandets resp. på andre fremmede sprog. (Det varierende sidetal, som nogle steder angives for finske og svenske handelshøjskoler, refererer til hvilken »betygsgrad« (karakter) den studerende ønsker at erhverve til eksamen).

Skema 3. Undervisningen erhvervsøkonomi.

	Køben- havn	Bergen	Stock- holm	Göte- borg	Helsing- fors (finsk)	Helsing- fors (svensk)	Åbo
14. Institutionslære m. m.							
Undervisningsform	B, C	A, B, D, N	(ingen undervis- ning; læses på egen hånd)		60	72	A, D 14-65
Antal undervisningstimer . .	40	54					
Antal elever pr. undervis- ningsgruppe	80	50					35
Semester	2,5	5					1, 3-5
Litteratur, antal sider	370	260	470	270	580	120	120-460
deraf på andre nord. sprog.	0	40	0	0	0		0-340
» på andre frem. sprog.	0	0	0	0	0		0